

Ukininkas

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė laikraščio:

Prusuose ir i Austriją 2½ auks.

i Ameriką ir i kitas svetimas žemes 4 auks.

i Rusiją (kuvertuose) 5 rubl.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkas

rašto arba už jos vietą per pusę įpuslapio 60 feningių.

IŠEINA KAS MĖNESIS VIENĄ KARTĄ.

Broliai Lietuviai!

Visur kalbėkime lietuviškai, skaičiuokime lietuviškas knygas ir laikraščius, reikalaukime nuo maskolių lietuviškos spaudos!

Laikykimės savo tikėjimo, saugokimės pravoslavijos, maskoliškų maldų ir ikonų!

Rupinkimės patys pažinti valscių tiesas, prižiurėkime valscių reikalus, į valscių vyriausybę skirkime tik dorus žmones ir tikrus lietuvius, o tada neišgalės mus skriausti visoki raštininkai, žemiskiai, viršininkai ir kitoki žvaigždėti plėšikai!

Telkkimės į naudingas draugystes! Imkimės prie amatų ir prekystės!

Patys prižiurėkim mokyklas, reikalaukim, kad dabar jose bent tikėjimo ir lietuviškos kalbos mokintų ant tikrų lietuviškų knygų!

Neimkim nė į rankas lietuviškų knygų atspaustų maskoliškomis litaromis!

Uždrauskim ir savo vaikams mokintis ant tokių knygų!

Visi eikime išvien ir tikrai savo priešininkus mes pergalėsime!

Maskoliai neduoda mums Ukės parginti.

Bus bene du metai, kaip trys ukininkai Vilkaviškio pavieto buvo padavę ministeriui prašymą, kad jiems daleistų įsteigti „Vilkaviškio Ukininkų Draugystę.“ Pagal maskolių valdžios būdą, prašymas iš Peterburgo pargrižo pas gubernatorių, nuo jo pas pavieto viršininką, kuris nusiuntė vyresnįjį žemskį patirti, ar reik tiems ukininkams tokios draugystės, ar ne. Surinktos žemskio žinios vėl turėjo eiti atgal iki ministeriui. Ale matyt tas žemskis išrado, kad tokios draugystės tiems ukininkams visiškai nereikia, nės štai, kokia popieria atėjo tiems prašytojams nuo gubernijos valdžios:

„Suvalkų Gubernijos Valdižia, administratyv-
„viskas Skyrius, Dalykų Atlikimas 1, 24
„Gruodžio 1897 m. N. 5750. —

„Viršininkui Vilkaviškio pavieto dėl įda-
„vimo kam reikia po pasirašymui, kad
„priėmė:

„Ant prašymo ukininkų Pažerių gminos,
„Domeikų kaimo, Antano Zilinsko ir Mateušo
„Matalaicio ir Jurskų kaimo Motiejaus Vosy-
„liaus, apie daleidimą įsitaityti Vilkaviškio
„Ukininkų Draugystę, nuo Suvalkų Gubernijos
„Valdžios apsiskelbia prašytojams, kad pagal
„surinktas žinias pasirodė, juogei norinčių
„tokios draugystės daugiaus nėra, kaip tik
„tie trys prašytojai, kad terpu ukininkų ne-
„matyt noro prie korporatyviškų asociacijų,
„kad priegtam Zilinskas ir Vosylius apsūn-
„kinti skolomis — per tai augščiaus pami-
„nėtas prašymas negali but leistas toliaus,
„paskirtu keliu.“

Už Dumčių pasirašė Borovskis.

Už Vyresnįjį Sekretorių (negali perskaityt).

Na sakykit, skaitytojai, kam galėtų užkenkti tokia nekalta Ukininkų draugystė? Ar gal sudrebėtų Maskolija, kad tie trys ukininkai būtų susidėję po kiek pinigų ir būtų parsigabėję

geresnės ukės mašinas arba geresnės sėklos, kad jie būtų kartas nuo karto susiję ir pasikalbėję apie ukės reikalus, ar kad būtų išsirašę keles ukiškas knygetes ar ką kitą, tokių būtų padarę? —

Ar neaišku iš to burliokiško gubernijos valdžios atsakymo, kad maskoliai mus kaip įmitydami rupinasi tamsybėje laikyti.

Ale nuo to vieno nepasisiekimo nereikia rankas nuleisti. Tegul tie vyrai susitarę su daugeliu kitų vėl leidžia bet ne prašymą, tik tai skudą pas ministerių pranešdami, dėl ko pirmą kartą jiems nebuvo daleista Ukininkų Draugystę įsitaisyti ant to skundo pasirašo kodaugiausiai ukininkų, kad parodyti valdžiai, juog ukininkai turi „norą prie korporatyviškų asociacijų“ t. y. prie draugysčių. Ukininkų Draugystės kitur pasirodė labai naudingos, mums jos baisiai reikalingos, ministerija jas noriai leidžia daryti, tik vietiniai viršininkai su gubernatoriais joms priešinasi. Nepasiduokit jiems! *Vergas.*

Iš bobturgio parvažiavus.

(Užbaiga.)

Bet labai didelės naudos mes negalėsime iš ukis išvesti. Kaip išserk gyvuoli, kaip jį neužlaikyk, o gyvuolys smulkios veislės visados pasiliks mažesniu už tokių pat gyvuoli stambesnėsios veislės, augusį tokiaime pat padėjime, nutusį tokiu pat pašaru. Lietuviška arklių veislė yra šią gadinę per smulki ir maža, nors pagal savo augumą stipri, tvirtų kojų ir posnagų, neišlepinta; par tai daugybę mūsų arklių išveža kasmetą į Vakarinę Europą, ypatingai į Angliją. Mums reikia pasirupinti išiveisti stambesniųjų arklių veisles, kurios teipjau greičiau užauga. Arkliai Lietuviškos veislės rokuojasi paaugusiais amžiuje 4—5 metų, o nekurios arklių veislės vakarinėje Europoje paauga ir eina prie darbo dveigiais daug kad treigiais. Už stambų arklių gauna ukininkas netikėtai daug brangiau parduodamas, bet dar gyvuoliai greitai užaugdami mažiau pašaro tereikalauja. Jei mes galėtume dabar savo arklius per dvejus metus užauginti, tai pagal viršiau padėtą išrovimą suestų arklys pašaro tikrai už $26+33=59$ rublius, kaštas būtų tikrai $59+3=62$ rubl. o pardavus gyvulį liktų ukininkui gryo užmokesčio už vargą ir kitus išdavimus $25+33=58$ rubliai, vietoje 25 rublių. Kad apturėti gerus kumelius, reik užlaikyti ir geras kumeles, o prie to pasirupinti apie geros veislės erzilą.

Paskutiniuose mėnesiuose prieš turėjimą kumelės turėtų būti šeriamos geresniu ir sotesniu pašaru ir nuo perdaug sunkių darbų pasaugojamos. Lengviau darbuotis ir važinėti galima, bile tikrai atsargiai; sunkus darbas.

greitas važiavimas gal užkenkti ir kumeles išmėtinti, o tas būtų didelė nenauda ukininkui. Plačiau pasakysiu apie užlaikymą kumelių kitoje vietoje, o dabar turiu atsakyti ant užmetimo, buk ukininkas negal teip gerai arkli auginti; kartais jam trūksta pašaro, nėra liekių avių, kas dabar prie dabarnykščio sunkaus padėjimo ukininkų tankiai atsitinka. Ant to aš galiu tikrai tiek pasakyti. „Apžiok“ tokių kėsnį, kokį nuryti gali“. Jei trukumas pašaro, mažai šieno ir dobilų, nėra avių, tai tada nėra ko ir sapnuoti, užauginti gerus arklius; užsiimk' tu, kas yra galima. Geriau atlikti mažesnę užsiėmimą, bile tikrai gerai, ne kaip užimti kokį darbą ir nedavesti jį kaip reikia lyg galo. Tegul toks ukininkas užaugina riebų versį, avi, paršelių; rudens ar žiemos laike moka už gerus ėrus pusėtinus pinigų. Geriau parduoti porą riebių avinų ir keletą kapeikų pelnyti, ne kaip maitinti, kitaip sakant, per žiemą ir vasarą dvasinti kumelį ir viską aprokavus nėjokios naudos už savo vargą negauti. Ukininkas turėdamas gerą kumelę o neturėdamas užtektinai pašaro kumelei auginti, tegul nenusimena, jis gal pigesniu ir lengvesniu būdu naudą turėti. Jei jam nėra pašaro dviem arkliams, tai jis tur būti mažai žemės tetur, o ant mažos žemės jis gal su ta patia kumele atsieidęs savo ukės darbus atlikti, o kumelį jis gal ir tur rudens laike nuo kumelės nutraukęs parduoti kitam, kurs daugiau pašaro tur ir daugiau arklių užlaikyti gal. Kiek prisistebėjau už tokius kumelius labai gerus pinigų moka, o parduodantis aptur naudą, nės nė nago neprikieš jis apturi kelioliką rublių nedavęs kumeliui nė saujos avių, nė lašo pieno, ar kokio kito pašaro. Už gerą kumelį užmoka rudens laike nuo 50—80 rublių, o už mažesnę ir smulkesnę gyvuolaitį žinoma mažiau. Žiemos laike galės ukininkas vieną kumelę gerai išmaitinti, jam nepritruks pašaro, kumelė nudirbs visus darbus jo nedidelės ukės. Vienas mano kaimynas būtų rudens laike už palaikį kumelį 17 rublių gavęs, o po pusės žiemos ant bobturgio, kada jau gyvuolys už keletą rublių pašaro suėdė, jam ir rublio nieks nepasiulė, nors ištisą dieną ant jomarko perstovėjo. Pavasariop sueina pašaras svietai į ragus, ukininkai bijosi gyvuoliu daugiau bepirkti, kad pašaro nepritrakti. Per žiemą išmaitintas kumelės kaštuoja minėtame atsitikime ukininkui $17+26=43$ rublius, o tokių pinigų jam tada nieks nebeduos. Šnekejau su kitu kaimynu, kursai turėjo gerą augantį arkli ką pusantros metų. Žydai pirkejai šiule jam prisipykę 70 rublių, bet jis nedavė norėdamas pavasariui atėjus jauną gyvulį į akėčias kinkyti, o toliau ir prie kitų darbų statyti. Be to jis dar turėjo dvi dienas kumeles, kurias nenorejo

darbais varginti. Tas jo užmanymas man nepatiko, nės gaila gyvuolio, kurs geros rankose budamas gal į gerus pinigus iėiti, ir po poros metų apie pusantro šimto rublių duoti, o dabar, užvergs jį prie sunkių darbų, ateinantį metą už jį daugiau nieks neduos kaip 60—70 rubl. Jei gyvuolys nebus amžinai nuvargintas, patroskintas ar kokią kitą sunkią ligą igavęs, tai jis bus teip pasilpnėjęs, juog greitai neb'atsitaisys. Ukininkas, kaip paskui dasižinojau, paklausė mano rodos ir pardavė gyvuolį kitam savo kaimynui, prie kurio jaunas gyvuolys gerai užlaikomas auga, kaip ant mielų rugsta. — Ant jomarko buvo daugiau liesų ir pusėtinai nupenėtų arklių; bet buvo kiti, stačiai sakant, kaip molio nudrėbti t. y. nupenėti. Aš turiu peikti paprotį „penėti arklius“, nės toks pasielgimas niekam nedera. Man patinka gerai nupenėtas paršas, avinas, riebus bulius, bet ne darbininkas gyvuolys; juog arklio mėsos mes nevartojam, o nupenėtas kaip paršas arklys ir pristatytas prie darbo vėl greitai sulysta, išmeta savo lašinius, greitai šyla ir negal greitai bėgti. Penėtų arklių greitai gali pažinti: kur nespaudyk su pirštais ant nugaros, ant kriauklų, visur gali kaip į tešlą išpausti. Negražiai išrodo gyvuolys, kurio kaulai skrabo, bet ir paduška niekam netinka. Žinau, kaip arklius tam tikslui barioja. Nusiperka liesą arklių už pigią prekę, pradeda jį šerti miltalais su vandeniu, prideda čion druskos, ir girdo gyvuolį miltynė, kiek tiktai jam telpa. Po mėnesio ar dviejų arklys nusipeni, tada veda jį į jomarką ir parduoda užgerą arklių. Žinovą tokiu būdu neapgausi, o nežinantieji tegul pasisaugoja pirkti tokių nupenėtų arklių. Mes galim arkliui greitai užauginti lašinius, bet nėjokiu būdu neužaugęs teip greitai raumenys, o be raumenų nėra gyvuolys stiprus, ne gal ilgesnį laiką sunkų darbą dirbti. Kunas tur daug tankų, kurie sudegdami duotų užtektinai sylos, bet iš kur imsi raumenis, kurie yra nešėjais sylos, jie tai suleškia kaulus, judina visą kuną miegant ir darbą dirbant. Gyvuolys, kursai mažai raumenų tetur, labai greitai nuo darbo sulysta, jis daug tur sunaikinti taukų ir kitų, kuno dalių, kol jis nuveiks užduotą darbą savo smulkiais raumenimis. Mažai raumenų teturėdamas, budamas minkšto ir sultingo kuno, gyvuolys apšyla, išeina į putas, apsipila prakaitu. Riebiai šeriami veisliniai gyvuoliai darosi silpnais ir nevaisingais ant nekurio laiko arba ir ant visados. Ot tai ir penėjimas arklių! Ši pavasarį daug ukininkų iš apygardos guodėsi man, kad jų kumelės bergždžios pasilikusios; kada pradėjau tyrinėti, tai dasižinojau, kad visos kumelės vestos prie erzilo mano kaimyno, bergždžiomis pasiliko. Mano kaimynas, budamas turtingu vyru ir valdydamas

pačtą, duoda savo arkliams avių, kiek tiktai jie suėsti gal. Minėtas erzilas yra labai riebus, stovi daugiausiai be darbo kutėje, todėl gal buti ir pasiliko su laiku nevaisingu. Kitas neišmanėlis nor stacčiai savo arklių nupenėti; bet žinoma naudos iš to nėjokios netur. Ant vieno jomarko atvedė visiškai nupenėtų arklių, mislydamas, kad už jo gyvuolį duos jam tiek, kiek jis norės, ir negaudamas užmanytos prekės, parsivedė arklių atgal namon ir peni jį toliau kaip ir pirma. Kad nesulysti, arklys tur ir toliau toki pat pašarą ęsti, teip kad arklis suėda pašaro tiek pat, kiek jis yra vertas. Jei duosim arkliui kas dieną po tris gorčius žiemos laike ir po du gorčiu vasaros laike leidžiant ant ganyklos, tai per metą išeina avių apie 36 purai t. y. 36 rubliai (1 puras = 25 gorčiai). Duodant kasdieną po 20 svarų šieno išeina per metus apie 18 birkavų po du rublių bus 36 rubliai. Išviso kaštuoja metinis pašaras arkliui $36 + 36 = 72$ rubliu. Dabar suprasim, kad negalima teip arklių laikyti, jei neturime dėl jo nėjokio darbo, kožnas mėnuo kaštuoja 6 rublius, o ant jomarko nuvedus ar besugrauzis mums kas! pinigų už dyką ir nereikalingą penėjimą, tai apie tą turim iš laiko pasirupinti. Jei gyvuolys atėjo į miera, riebesnis nebegal bebūti, tai mes turim rupintis kuo brangiausiai ir kuo *greičiausiai* jį parduoti, kitaip jis mums bereikalo pašarą toliau ęs. — Kas tai yra gyvuolį švariai užlaikyti, apie tai retas temislėja; rupinas tiktai, kad butų gyvuolių daug, bet nežiuri ant to, kad gyvuoliai blogi, srutose ir mėšluose lyg pusės staibio, neturėdami sausos vietos kur atsigulti. Šukuoti, plauti gyvuolius, tai nę girdėti nenor, ir kol pertikrįsi, kad reikia arklių šukuoti, plauti, jei jis purvinas, reikia jį sausai užlaikyti, tai ir liežuvis išmilksta. Man nepatiko pasielgimas žmogaus, kursai vedė į jomarką nešukuotą ir purviną arklių. Jau nerokuojant kito ko, vienas išrokavimas turėtų priversti ukininką šukuoti ir švariai arklių užlaikyti. Purvinas, nešukuotas ir sušiuręs gyvuolys išrodo blogesniu, kaip jis kartais yra. O našukuok tą patį gyvuolį iščystyk jo uodą ir jis išrodys daug sveikesniu ir gražesniu. Perkantysis duos už jį keletą rublių daugiau, nekaip už nešvariai užlaikomą gyvuolį. Nės akys ir plaukai yra veidrodis, kuriame atspindi sveikata gyvuolio. Sergantysis gyvuolys netur nę šviesių ir žvyglių akių, nę plyno ir spindančio plauko: jis yra supuręs, jo plaukai pasišiaušę. Teip-pat yra ir su blogai užlaikomu gyvuoliu; jis išrodo tarsi sergąs ir negražus. Kas nežino, kokią veikmę tur čysta ir gerai užlaikoma uoda ant sveikatos gyvuolių, tas tur ant savęs atminti. Sudulkėjęs žmogus, tankiausiai rudens laike kuliant, junta niežėjimą uodos, o

kada nuėjęs į pirtį gerai išsiprausia, tada jam randasi ant širdies lengviau, jis darosi tarsi sveikesnis. Toliau yra datirta, kad, jei gyvuolio visą kuną su leku aptepti, teip kad visos prakaito akutės užsidarytų, tada gyvuolys negyvena ilgai, bet po trumpesnio ar ilgesnio laiko nugaišta. Atsitinka gyvuoliams prie gaisro uodą nudeginti. Jei paliko nemažiau, kaip dvi dalys sveikos uodos ir tik tai nedaugiau kaip viena dalis teapdegė, tai yra dar viltis išgydyti gyvuolį; o jei jau nudegė pusė uodos, tai gyvuolys turi gaišti, dėl jo vaistų nebėra. Dabar išaiškinsiu priežastį to ir trumpai išguldysiu veikmę uodos ant sveikatos gyvuolių kuno. Uoda pridengia visą kuną; jei nudrėksti dalį uodos, tada pasidaro rona (žaisda), kuri sopa. Bet negana to, per uodą išgaruoja atliekama (lieki) kuno šilma. Uodoje yra labai daug smulkių kraujo takų. Jei aplinkui uodos yra daug šilmos, ji sušyla, kraujo takai nuo šilmos išsiplečia, pasididina, per tai išsigruda į uodą daugiau šilto kraujo iš vidaus kuno, kraujas sriovendamas uodos takais atvėsta. Prakaitas pradeda lašais varvėti, vanduo prakaito išgaruoja, per ką uoda ir kraujas jos takuose aprėsta. Teip kunas atiduoda orui daug nereikalingos šilmos ir užlaiko viduje vienodą šilumą, nės kunas negal išturėti ilgesnį laiką padidinimo šilmos. Datirta, kad daiktai nuo šilmos pasididina, išsiplečia, o nuo šalčio pasimažina, susitraukia. Kalvis norėdamas tekini su geležies lanku aprausti įkaitina jį pirma ir tada užkala ant tekinių; kada geležis užvis, tada lankas susitraukdamas labai stipriai tekini suveržia. Iš tos pačios priežasties pradeda geležiniai lankai vasaros laike važiuojant nuo tekinių birti, nės sušilus geležis išsiplečia, rinkė pasididina ir jei geležinės vinys rinkės nebeprituri, tai tada ji ir nukrinta. — Jei aplinkinis oras yra šaltas, tada uoda nuo šalčio susitraukia, suspaudžia kraujo takus, kraujas subėga atgal į gilumą ir iš kuno mažiau šilmos laukau beišgaruoja. Viename atsitikime uoda apsaugoja kuną nuo įkaitimo, o antrame nuo persišaldymo. Kožnam yra žinoma, kad išėjęs žiemos laike speiguose iš šiltos triobos laukan rankos ir veidas išbala, nės nuo šalčio susitraukę kraujo takai išgruda kraują į gilumą kuno, nuo ko ir raudonumas veido pragaišta; bet uoda ir jos kraujo takai negal teip ilgai susitraukę būti, kraujo nebėrant ji pati nušalti turėtų. Pavargusi ji vėl atsileidžia, išsiplečia, kraujas grūdasi atgal į kraujo takus, atneša su savimi daugiau šilmos ir apsaugoja uodą nuo nušalimo, o ir skaičius raudonumas veido pagrižta. Beto uoda tur dar kitą darbą atlikti; uodoje pasidaro prakaitas. Prakaitas yra tai atlaikos kuno išsisunkusios su vandeniu ant viršaus uodos. Prakaitas susideda iš vandens,

paprastos druskos, riebių rugščių, ir myžalynės arba karbamido. Uoda teipiau išdirba taukus, kurie daro ją minkšta. Riebumas plaukų paeina nuo tų pačių uodos taukų, per ką plaukai ir yra minkšti ir valkus. Iš kuno išgaruoja dar su vandeniu daug anglarugšties. Tuos visus darbus tur ir gal atlikti gerai užlaikoma uoda. Bet jeigu uoda bus aptukusi purvais ir visokiomis bjaurybėmis, tada prakaitas nebegalės per ją beisisunkti, nės visos tos skylės, per kurias išeina prakaitas, yra užtukusios; visos nereikalingos ir kenkenčios kunui dalelės, kurios su prakaitu laukan išeiti galėjo, pasilieki dabar krauje; bet tenai jos nėra reikalingos, jos atliko savo darbą, ir juo toliau tuo daugiau prisirenka krauje tokių nereikalingų ir kenkenčių kumui dalelių, kaip anglarugštis, karbamidas ir kitos druskos; galop turėtų gyvuolys nugaišti užsinuodyjęs savo paties atlaikomis. Tas ir įvyksta, jei visą kuną leku ištepti, kada gyvuolys nēmaž negal prakaituoti. Bet mes regim tiek daug nuskrendusių ir nevokamų gyvuolių, o vienok jie visą savo amžį išgyvena. Teisybė kad teip, bet tuojau išaiškinsiu tą tarsi teisingą užmetimą. Visupirmu retai teyra gyvuolys teip nuskrendęs ir bjaurybėmis aptekęs, juog nerastum nė pirštui dėti maž-daug čystos uodos, kur prakaitas negalėtų persikošti. Toliau, nuskrendusi uoda niežti gyvuoliui, jis pradeda trintis, kur pakliuva, kasytis; gyvuoliai laižo patys savę, arba iš didelės prielelelystės vienas kitą; tokiu būdu gyvuoliai kiek įmanydami apie savę pasirupina, jei ukininkas nedasimislyja jiems pagelbėti. Vasaros laike gyvuolius ant lauko išlyja, teip kad jie noroms gauna maž-daug laiko nusiplauti ir apie savo sveikatą pasirupinti. Iš kitos pusės kalbant retai kur teregėti gerus gyvuolius, kurie nebutų priveiziami, šukuojami ir tapnojami, nės be priežiūros niekur neužauga geri kieminiai gyvuoliai, koks užlaikymas ir šėrimas, toki ir gyvuoliai. Paregėjus gyvuolius galima jau spręsti, koks jų ponas yra: geras, ar neišmanas ukininkas. Bet sakau toliau, kunas pats be mūsų valios ir noro pasirupina sau pasigelbėti ir mūsų slinkį paslaugyti. Kada uoda nuskrendusi, prakaitas negal ant viršaus išsisunkti, tada atlikusios kuno dalelės grįžta atgal į kraują, iš kur jos išeina laukan kitais takais: per plaučius alsuojant, myžalais per inkstus ir puslę. Bet kožna kuno įtaisa tur savo ypatingą darbą atlikti ir negal teip lengviai ir greitai kartu ir svetimą darbą, darbą uodos benuveikti. Jei plaučiai sveiki, inkstai nesugadinti, tada jie per nekurį laiką atlieka, užkrautą jiems svetimą darbą. Bet nereikia užmiršti, kad po darbo tur būti ir pailsys, juo sunkesnis darbas, tuo ilgesnis tur būti atilsys. Jei kuno įtaisa turės atlikti svetimą darbą ir neturės atilsio, tada ji persistengs; iš pradžios

dar nieko, bet juo toliau, juo bus blogiau. Minėta kuno įtasis gal su laiku atsisakyti netiktai svetimą, bet ir savo darbą beatlikti. Tada pasirodo įvairios inkstų ir širdies ligos, o kad čion ir kraujas yra gadinamas, tai ir visas kunas tur nukentėti. Tada gyvuolys pradeda sergalioti, mažai beėsti, silpnėti, džiuti kol ukininkas nepermąnydamas priežasties ligos ar jį kitam pusvelčiui parduoda arba gyvuolys nugaišta. Regėjau kaip kitas norėdamas kasdieninį darbą vienu sykiu atlikti, užsimanė vienu kartu už visus atiduoti. Tada paėmęs šukuotę su geležiniais dantimis pradeda gyvuoliui uodą engti taip, kad ją nubraižo, o vietomis ir kraujo lašai pasirodo! Toks šukavimas gal tiktai užkenti, bet ne gyvuoliui naudą atnešti, nės nubraižyta uoda negal sau darbą beatlikti. Šukuoti reikia taip, kad purvą, dulkių neliktu, bet uoda sveika būtų. Ką aš čia kalbėjau apie užlaikymą arklių, tą patį turiu pasakyti ir apie užlaikymą karvių, kiaulių ir kitų naminių gyvulių, kurie teip jau reikalauja vokimo uodos. Gerosė ukėse mazgoja kiaulės kasdieną su vandeniu ir gerai daro; toki gyvuoliai yra sveiki, ēdrus greitai penisi ir gerai užsimoka už vargą, nerokuojant to, kad jie gražus pažūrėti, ir ant jų geros mėsos pamislyjus seilės varva. Žemaičiai šelpia pašaru artimiausius miestelius, netiktai savo bet ir kitų gubernijų. Ukininkai mažai tepasilieka sau grūdų gyvuoliams mažne visus jis išveža ir parduoda, kad apsimokėti visus reikalus. Bet jAVai pigus, o ir tų kasmetą nedaug tepaauga, taip kad ukininkas pardavęs ir visus atliekiamus grūdalius nestengia visam kam apsimokėti ir visados pinigų jam trūksta. Todėl ukininkas yra prispirtas parduoti kasmetą dalį pašarų, šieno ir dodilų. Bet kokia iš to nauda ir kokios pasekmės tokio ukininkavimo tuoju paregėsim. Per ilgus metus sėjo ukininkai savo dirvose javus, rugius, miežius, avižas ir tt. Kol jAVai buvo brangus, tai visi lieki grūdai keliavo į miestą ir užrubežį, iš kur į ukę grįždavo popiergaliai arba sidarbo luiteliai. Koznas viens daiktas trinamas, grendamas, kaišamas nudyla. Iš šiaudų vežimo pašiok po vieną šiaudą ir visą vežimą su laiku išpašiosi; iš miegos (aruodo) imbliok' po grudelį ir visą miegą ištuštįsi. Tas pats nutiko ir su mūsų aremais laukaus, dirvomis ir pievomis. Kasmetą pasėja ukininkas sauja grūdų, o rudenį surenka dešimtį saujų ir dar glėbį šiaudų ir pelų. Grūdai eina svetur, tenka svetimiems gyvuoliams, eina į svetimus mėslius ir į svetimą dirvą, o šiaudai eina mūsų gyvuoliams į pakraiką ir pašarus ir grįštą kaipo mėslias atgal į dirvą. Ukininkas išneša kasmetą svietur iš savo ukės grūdus, kurie yra brangiausia dalis jo lauko, jo ukės, jo gerovės; jam pasilieka šiaudai,

silpnėsė ir netaip reikalinga grunto dalis. Ir ežerą galima išsemti, netiktai dirvą nuskriauti. Jei kasmetą atimsim dalį jo sylos, o grąžinsim dar menkesnę dalį to, ką nuo dirvos apturėjom, tai galop turim lauką nuliežti. Tokiu būdu per ilgus metus mūsų dirvos nulyso, jos nebėra taip vaisingos ir visi tie šaukimai ir vaitojimai ukininkų, kad nebėra gerų metų, kad mažai kas beužauga patvirtina tiktai tą, ka čia pasakiau. Ar šiandieną ar ryto nešelpiamą ir skriaudžiamą dirvą tur pritrukti medegos javams brandinti, kas per ilgą laiką su mūsų dirvomis ir atsitiko. Priežastis, kodėl jau senei mūsų dirvos nenulyso yra tame, kad mes lankos šieną atidavėm gyvuoliams ir tokiu būdu kad neužtektinai, bet vis, nors dalį, grąžinom medegos, parduodamos ir išvežamos į svetimas šalis sugrudais. Taip buvo pakol jAVai brungus bet atpigus javams ukininkas, trukdamas pinigų, pradėjo metas nuo meto pašarus pardavinėti, nerokuojant grūdų, kuriuos kaip ir pirmu pardavinėjo, o gyvuolius maitino šiaudais ir pelais. Blogos pasekmės pasirodė greitai. Ukininkas parduoda javus, šieną, doobilus, o grąžina su mėsiais į dirvą tiktai šiaudus ir pelus. Laukas skriaudžiamas per taip ilgus metus nulyso, nebeišduoda kiek pirma brandos; pievos už savo šieną jokio mėslo negaudamos, teip jau mažiau žolės beužaugina; gyvuoliai šiaudais šeriami sumenkėjo ir ukininkas nubiednėjo! Kur paklausyk visi dejuoja, kad gerų metų nebėra, kad jAVai pigus, o ir tų pačių maž-kas beužauga. Nevienas ukininkas ir savo gyvenimą paskandintą skološe, ar už skolas ant amžinos randos išdavė, o pats su savo šeimyna išėjo lazda pasiremdamas duonos mieste ar Amerikoje iš rankų darbo jieškoti. Viskas yra pigu ir mažai kas beužauga, šaukia vienu balsu ukininkai; bet kad už gyvuolius ir gyvuoliškus produktus gerus pinigus moka, tur pripažinti koznas vienas, jei tiktai gyvuolys geras ir gerai užlaikomas. Praplatinti ir pagerinti gyvuolinę ukę vietoje plačios laukinės ukės yra tai vienintelis išganymas mūsų ukininkų. Lyg šioliai buvo gyvuolinė ukė labai apleista, rupinosi tiktai apie sėjimą ir arimą, o gyvuolius laikė tiktai dėl to, idant gyvuolys mėslą „padirbtų“, bet iš šiaudų nelabai geras mėslias teyra. Tokį pat mėslą apturėsime, jei stačiai šiaudus ant dirvos išvežsim, tiktai jie nebus per gyvuolo kuną perėję, nės gyvuolys pats iš savės nieko prie šiaudų negal pridėti. Kas nesikibs už geresnio gyvuolių auginimo, neužlaikys gerai savo gyvuolių, nesivers gyvuoliais, arba gyvuoliškais produktais, pienu, sviestu, surim, mėsa, vilna ir tt., tas negalės ilgai ir gerai savo ukę vesti, jo dalykai eis į šalį. Prekė javų nebegal tiek augštai bekilti, kaip buvo pirm dviejų kelių dešimčių metų; Amerika, Australija gal daugiau gerų

javų statyti ant sviesto turgaus, nekaip mes, todėl ir nėra ko vilties bėpadėti ant kylimo prekės javams ir belaikyti supiltus miegose (aruoduose) grūdus, lig jie pabrings. Gerų ganyklų pas mus retai terya liekių, mes nebegalim teip beelgtis su gyvuliais, kaip mūsų senuoliai, kada ukininkai laikė gyvulius tiktai iš prievartos, kad pristorinti mėšlo, o apie gerumą gyvulių jie suvis nesisirupino. Svarbiausios rūpesnis buvo užlaikyti juos ant kėsimo. Ganyklų buvo daugybė eikite sveiki ir linksni pavasariui atėjus sau maisto įieškoti. Bet dabar teip negalima begyventi, gyvuliai nebetur tokios išlaidos ganyklose, ukininkui nebereik dvi — tris dienas gyvulių po ganyklas beįieškoti, kaip pirma; jo gyvuliai visi kaip ant delno stov. Nors ukės padėjimas persimainė, ganyklų tiek daug nebėra, javai atpigę, vienok mūsų ukininkai dar prisilaiko senovės papratimo daugybę blogų gyvulių maitinti, nors pašaro ir trukanai yra. Pasirodo, kad mūsų ukininkai nemoka ar nenori išrokuoti, kokios baisios yra pasekmės tokios netikusios ukės.

Daugybė maitinamų gyvulių reikalauja daug pašaro; pavasari, pašaro pritrukus, ukininkas išvaro gyvulius į laukus vos žolei išdygus. Ganykloms plikoms esant varo gyvulius į pievas. Trukstant pašaro gyvuliai yra menkai šeriami, per tai jie yra silpni ir liesi, o pardavus juos mažą pelną ukininkas tetur. Pavasari išganytos ir numintos pievos mažai žolės teišduoda, o kada ateina laikas šieną pjauti, žolė dar maža tebėra. Ukininkas želdina pievas ir šienauja liepos mėnesyje, kada žolė nukaršusi ir menką vertę tetur. Tuotarpu užėina rudens lytus ir šienas suvisu sugenda. Jei ukėje mažai šieno, tai šiaudai eina į pašarą, nebelineka pakraiko ir mėšlo, ir ateinantį metą nėra kuo dirvą įkrėsti, teip kad javai dar silpniesni beužauga. Visos tos baisiausios ukės ligos; trukumas pažare, mėšlo ir kraiko, neužderėjimas javų, ir silpnybė gyvulių paeina iš didelio skaitliaus maitinamų gyvulių perdaug gyvulių turėdamas ukininkas negal juos visus gerai užlaikyti ir prižiūrėti, per tai jie silpni, menki ir pigūs. Ką už vieną gerą gyvulį galima gauti, tai ir už tris blogus nevisados teduoda. Pats savo akimis regėjau, kaip ukininkas pardavė tris karves: už dveigę gavo puspenkto rubliaus už treigę 13 rublių, o už treigę bulių 16 rublių, taigi už visus tris $4\frac{1}{2} + 13 + 16 = 33\frac{1}{2}$ rub. o kas nežino, kad už gerą karvę moka po 40—60 rublius. Vienas geras gyvulys nereikalauja tiek pašaro ir nago prikišimo, kaip tris, nors menki ir silpni gyvuliai, o pardavus jį yra nauda trejopa. Vienas takas tėra ukininkui išeiti iš to užkerėto rato: daugybė gyvulių, trukumas pašaro, išganymas

pavarario laike pievų, trukumas mėšlo, javų ir šiaudų, silpnybė gyvulių, o tas padėjimas atsi-kartoja kas metą, ir ukininkas sukasi kaip voverė tekinyje. Ukininkas norėdamas pasemti savo kryptančią ukę tur: „sumažinti skaitlių gyvulių savo ukėje ir pagėrinti veislę jų geru šėrimu, užlaikymu ir atmetimu silpniesniųjų ir mažiau naudingų gyvulių. Prie gero noro viskas yra išpildoma. Rudens laike ukininkas išskiria geresniusius ir stipresniusius gyvulius, o menkesniusius išpardavinėja. Bet kiek gyvulių tur ukininkas savo ukėje užlaikyti? Ukininkas tur jų tiek laikyti, kiek gyvulis stengs lyg vilybo pavasario visą pašarą suėst ir į pieną, mėšą ar vilnas apversti. Nenoriu teip iskarto nugąsdinti, sakydamas, kad ukininkas turėtų užtekti gyvuliams pašaro bent lig šieną pjauant. Tada nebereikės pievų pavasario laike beganyti ir beminđžioti, žolė užaugs didesnė ir tai greičiau, teip kad lig Joninės šventės galima bus visas pievas išvokti. Žolė bus jaunesnė gardesnė ir sotesnė. Anksti pirmą žolę nuėmus galės dar atlo sulaukti. Kas iš to, kad prisieina gyvulius ant šilyno varyti, kad dar vos sniegas tenejo! Menka ganykla šalčiai ir vėjai nemenkiaus įveika gyvulį kaip sausi šiaudai žiemos laike. Gyvulius ilgą laiką kutėje geru pažaru maitinant prisistovės daug mėšlų, bus su kuo dirvą įkrėsti, užaugs geresni javai. Gerai šeriami gyvuliai bus stiprus ir stengs geriau lauką išdirbti, javai užaugs derlingesni, ateinančiam metui bus daugiau šiaudų pakraikui. Jaunieji gyvuliai augs greičiau ir pardavus vieną gerą gyvulį apturėsime daugiau naudos, kaip pirmu už du ar tris. Prie to ir darbas su mažesniu skaitliu gyvulių bus mažesnis. Su laiku ukininkas užaugs iš tų pačių beišiveisiančių jau geresnius gyvulius, kurie mažesniame skaitliuje duos didesnę naudą. Tada tiktai ukininkas galės pasirupinti ir apie geresnę veislę gyvulių. Bet kol ukininkas neišmoka blogus ir neišlepintus gyvulius gerai užlaikyti, patol jis gerus gyvulius negalės užauginti, ir iš jų naudą turėti pats regėjau, kaip gerosios veislės paršeliai ir veršiai prie nenusivežančio ukininkų nyko ir galop išdvėsė. Daugel ukininkų dejuoja kad neturi gerų gyvulių nusipirkti, o jo paties gyvuliai yra apverktiname padėjime, menki, liesi, neužveiziami. Aš nerodyju tokiu ukininkui kaštuotis ir gerus gyvulius pirkti, nės jei jis nemoka paprastų ir nepagerintų gyvulių gerai užlaikyti, tai jis iš gerų, patobulintų gyvulių, nemokėdamas ar nenorėdamas jų gerai užlaikyti, tiktai nenaudą apturės ir per tą savo ukę dar giliai paskandis. Mūsų paprastieji gyvuliai neišlepinti, apspratę su savo padėjimu velka savo vargingą, o gyvuliai gerosios veislės nuo

bloga ir nesotaus pašaro be priešuiros budami gaišta ir ukininkui nenaudą daro. Dатыrimus ir bandymus galima daryti su pigiais dalykais ir tai atsargiai, su dalykais, kurie mažai tekaštuodami galėtų mums daug ko pamokinti. Nieką negalima už vieną sykį gerai atlikti, kožna pradžia sunki. Ukėje reik kantrybės, akvumo, darbštumo ir išrokavimo. Kantrybės — kad gerą užmanymą lyg galo dvesti; akvumo — kad iš kožno gero ar blogo dalyko imti sau ukišką pamokslą; išrokavimą — kad nieks neatsitiktų ukėje, ko pirmiau ukininkas nebutų nusprendęs ir apmislęs! Apropovus visas išgales, kiek kaštus koks naujas įvedimas, ir ar jis ukėje atneš naudą, ar ne, reikia kibti už jo arba jį šalin atmesti. Nės imtis už darbo, neturint nėjokio supratimo negalima, tuomi tiktai gali sau ir kitam užkenkti. — Trumpai išreiškiau mano mislis parvažiavęs iš garsaus bobturgio. Įšmanančiam žinovui, nurodančiam mano silpnas puses pasakysiu ačiu.

Gyvuolų daktaras.

Valsčių reikalai.

Mokestys ant Varšavos.*) Gminos musų jau nuosenei moka kasmets po 100—200 rublių, o kartais gal ir daugiau, ant užlaikymo kokių ten labdaringų Varšavos užvedimų; koki tie ten užvedimai, aš tikrai nežinau, bet tvirtai galiu sakyti, kad gyventojai lietuviškų gminų Suvalkų gubernijos, suvisai neturi naudos iš jų geradarysčių. Kam-gi mokėt mums pavargusiems lietuviams ant užlaikymo kokių ten geradaringų namų dėl Varšavos? Už ką mes turime šelpti turtingą Varšavos miestą?

Reik da atsiminti, kad jeigu koksai gminos neturtingas gyventojas arba gyventoja, kartais ir iš paleistavystės, pakliuva į svetimų miestų ligonbučius, tai už gydymą tokių išėjimų turi užmokėti gmina, prie kurios anie prirašyti.

Tokiū būdu su anais pinigais kasmet gmina išmoka suvisai be naudos dėl savęs kokius 200 rublių suviršum.

Kokios 3 gminos susidėjusios už tuos pinigus galėtų aplaikyti daktarą!

Butinai reikalinga, kad gminos padarytų ant sueigų nutarimus, juogei jos nori tą mokesį išnaikinti ir pinigus apversti ant tikrai naudingų dalykų dėl gminos.

Mės turime ne apie Varšavą, bet apie savę rupintis!

Vyrai, netylėkite!

Zemdarbys.

— Vienoj gminoj viršininkas pavieto pareikalavo, kad but pastatyta 70 medinių stulpų su parašais; kiekvienas stulpas turėjo pareiti

Suvalkų губ.

po 5 rublius, arba visa septinesdešimtis jų 350 rublių. Pinigai sueigos buvo paskirti. Praėjus pusantrų metų, kada nevysi da tie stulpai buvo pastatyti, pavieto viršininkas vėl sušaukė gminos sueigą ir pareikalavo, kad pastatytų kitus jau stulpus, geležinius, nės šitie esą gražesni ir tvirtesni.

Sueiga gminos trumpai pasirodavijus nusprendė paskirti ant tų geležinių stulpų 2030 rublių, t. y. po 29 rublius ant stulpo. Mat gmina per tai teip greit ant to sutiko, kad p. viršininkas čia jau prie visų paliepė vaitui aštriai prižiūrėti, kad visur but švarumas užlaikomas; o jei kas savo namus nešvariai užlaiko, tai ant tų pėdų didelę bausmę liepė uždėti. Na, žinoma, žmonės išsigando viršininko narsumo ir tuojaus pasiskubino priimt p. viršininko geležinius stulpus.

Vaitas ir raštininkai da ir kitaip priverčia žmones sutikti ant visokių valdžios užmanymų. Teip, nesutinkančius ukininkus jie paprastai į koją kiša už menką ką, arba užragina ant teip vadinamos „stuikos“, teiposgi užsiunčia ant žmogaus žemskius, kurie norėdami visados randa kokią-nors netvarą už ukininką ir gali už tai „striopą“ užrašyti. — Per tai ukininkai nelabai priešinasi valdžios užmanymams.

Reikia toki dalykai į laikraščius paduoti, kad visi žinotų apie neteisybes ir mokėtų gintis nuo jų.

Korespondencijos.

Kretingos gvardijonas (kunigas) Tarvydas, iškeikęs lietuvių skaitančius lietuviškas knygas, o pereitą rudenį patsai savo noru parsivedęs į klioštorių policiją ant kratymo, — tai dabar, pasak „Tėvynės Sargo“ (N. 3) laukias nuo maskolių didelio lyg pat bambos kryžiaus.

Kretingos miestelyje buvo kratos pas krominiką Empacherį, pas Biržanskį, pas Urbašių, pas Kauną; Kretingosdoje iškratė Šiputį net 3 sykius, Kurmaičiuose kratė Biržanskį, ir da daugelį kitų. Nickur nieko nerado.

Pas Biržanskį nieko neatradę susėdo „čionovnikai“ prie stalo pasilsė: „Biržanski, sako, pasakyk tiesą, tau nieko už tai nebus; jug-gi šią naktį tu gavai 12 pakų knygų; kaip galėjai teip staigiai ir dailiai užslėpti?“

Pas Šiputį bekrečiant Urėdnukas pavogė nuo merginos Zubernalės 55 rublius.

Kodėl neskundžia iškrestieji ir nereikalauja nuo valdžios padarytas per kratymus iškados atlyginimo? Policijos šunims nieko nereikia dovanoti, niekur nenusileisti.

Kauno pavieto bajorai yra (pasak T. Sarg.) jau baisiai sulenkėję ir ištvirke. Parapijos ir Vandžiogalos, Bapto, Janavos, Zeimių, Dotnavos ir Kauno jau visai sulenkėjusios. Labunavos,

Kiedainių ir Juosvainių parapijos puslenkės. Krakių parapijoj per geradėjus — kunigėlius lenkystė drąsiai žengia pirmyn. Štai, kokių juokingu kalbų jovalų šneka tie „lenkai“.

„Marysia, neicina *rugeninka*, *kokučia pabadiniausia*“. „Kot *taikinialsia* šėura slapac, ale an *šmurkšt* i skovalsia do nuory“.

„Kuždan rok *tu maurou* narasta.“

Kas nemoka nors tokios jovališkos kalbos arba nenori daryti savo gražią lietuvišką kalbą, tai laikomas yra anu „lenku“ per nieką, per „chlopą, „chama“. Jie mislija, kad visur „chlopai“ tik lietuviškai kalba.

Viens bajorų parkeliavęs iš Varšavos buvo savo namiškių klausęs, ar lietuviškai kalba „chlopai“ apie Varšavą? Toki kvaili yra tie mūsų bajorėliai.

Bet tų bajorėlių turbūt jau dienos suskaičytos, jei taisybė yra, kad jie ukę savo ir kitus savo reikalus veda nišpasakytai blogai, kur-kas blogiaus už chlopus: darbą dirbti dažnai jie gėdisi; pertai vis vargyn jie eina.

Tokiu būdu galime tikėtis, kad lietuviai pabudę netruks juos ant visų punktų apveikti.

Naumiesty per grabnyčių jomarką žandariai su žemskiais rado po paklodę ant stalo 6 liet. lementorius ir 2 maldaknyges pas karabelnikienę Marcele, ant rinkos karabelnikinėj budoje.

Prieš tai tik ką buvo derėjusi tuos lementorius ir nesustaikė kasžin kokia boba. Kaip tik ji nuėjo nuo budos, ugi neužilgio atėjo pas Marcele žandaras su žemskiu ir tiesiog nulindo po paklodę — matyt ta boba paskundė.

26 kovo mėnesio miesto sudas nubaudė Marcele — arba 24 rublius mokėt, arba 7 paras sėdėt. Y.

Nuo Šventėnų stacijos iki Panevėžiui su šaka ant Vilkmergės valdžia daleido vesti siaurąjį geležinkelį. Daleidimą tą gavo Pirmoji draugystė privažiavimo kelių.

— **Parubežiniai Sargai** pagal išėjusi pradžioj vasario mėnesio ciecoriaus paliepiamą dabar galės šaudyti net į bėgančius nuo jų žmones; kareivis tikrai turi du sykių rintelt į bėgantį — „stok!“ tam nesustojus turi vieną kartą į augštį šaut ir jei da nesustos, tada turi paleisti kulką į užpakalį žmogaus. Įstatymai apie tai turi būti iškabinti visuose karduose, kamaruose, magistratuose, pavietų biuruose, miestuose ir kaimuose. Vietose ne maskolių apgyventose tie įstatymai turi būti iškabinti dviejose kalbose — maskoliškoj ir vietinėje kalboje.

Maskoliai mislija, kad tokiu būdu sumažis kontrabandą. Ale sunku ką padaryti su tuo, kad patys parubežiniai kareiviai yra didžiausi

kontrabandninkai; net jų apicierai perneša kontrabandą, kad tik jiems užmoka

Disnos pavieta, Sočiu (*Soocie*) sodžiujė, kaip praneša „Przegląd Wszepolski“, No. 6, 98 m., „gyvena nuo amžių lietuviai-katalikai, bet kalba lietuviška beveik visai išnyko, baltgudžių kalba ir lenkiškos maldaknygės perdėm vartojamos“ . . . „Nesenei iš artymo sodžiaus Vierszchnie (kur cerkvė pastatyta už pinigų ant bažnyčios surinktus) atsibaldė popas su pisorium ir staršina ir tiesiog nuėjo į tą grinčią, kur tuosyk vaikai mokinosi katakizmo iš lenkiškų lementorių. Popas užrakino duris ir pradėjo atiminėt lementorius nuo išsigandusių vaikų. Vaikai nenorėjo duot knygas ir pakėlė rėksmą. Tada žmonės išvertė duris ir išginė „kudlečių“, „kudločių“, kuris tuojaus iškelavo namo grasindamas baisiu atsakymų už mokinimą vaikų ant lenkiškų lementorių“ . . .

„Nors gyvename pačiame Lietuvos pakrastyj, bet žmonės turi tikrai lietuvišką būdą ir valdžios persekiojimai sukelia juose tik neapykantą nepasidavimo ir atlyginimo jausmą.“*)

Padovinio valsčius, Kalvarijos pav. 16/4 kovo mėnesio buvo sušaukimas valsčionių. Prisirinko dikčiai, net į raštinę netilpo visi. Sueiga prasidėjo jau vėlai trimis valandomis popiet ant lauko, nės raštinę perangšta buvo.

Pirmučiausia vaitas pradeda pasakot, kiek nebylių valsčiujė; toliaus kalba, kad reikalauja esą ant geležinkelio darbininkų; pagalios praneša, kad reikia pasamdyt žmogaus mokyklos kaminui krėsti. Išeina raštininkas su pluokštu popierių. Pirmiausia perskaito, kam reiks šimet į kareiviją stoti, toliaus varo kokį-ten viršininko cirkuliarą, kad turi būti visur ant kiekvieno grįžkelio lenta su maskolišku parašu, koksai kaimas ir valsčius ir tt. Matyt viršininkui ta mislys atėjo į galva, kaip žemskiai pristatė jam lentas su lietuviškais parašais. Jis ir išleido savo cirkuliarių, kad visos lentos turėtų maskolišką parašą: tai bent bus darodymas prieš gubernatorių, kad mus viršininkas nesnaudžia, bet dirba. Jeigu ištiktų pas mus badas ar maras, tai tikrai gautume išgirst nuo mus viršininko cirkuliarą, kad tai yra nelaimės, ale be valdžios daleidimo, per tai reikia josios naikint. Musų valdžia prieš visokius dalykus turi geriausią ginklą, tai cirkuliarą. Kad tik kas kiek, kad ir visiems žinomas dalykas, bet vis-gi reik ant to cirkuliario. Teip ir su lentomis. Visi senai žinome, kad valdžia tik maskoliškas lentas pripažįsta, tai kam da to cirkuliario.

*) Gerai but, kad kas ištirtų ant vietos, ar da tikrai Disnos pavieta yra lietuvių lietuviškai kalbančių. Apie tai prašom pranešti į „ukininko“ redakciją, tai galima but pasirūpint lietuviškų knygų jiems suteikti. Rd.

Ale baigsiu apie sueigą. Ant užbaigos primena vaitas, kad yra kasoje susirinkusių 126 rubliai, ant ko valsčius nori juos apverst. Valsčionys atsako — „tegul stovi, rasis vieta jiems.“ Kiti keletas mus vyriausybės bičiulių, rėkia, kad tuos pinigus padalyt vaitui, raštininkui ir kasieriui. Sueiga ant to nesutiko.

Priegtam pradėjo daugumas rėkti, kad reik padaryt nutarimu, idant ant išvartytas žydas iš Daukšių bažnytkiemio, nės žydas prieš pačios bažnyčios duris bebudamas visai parapijai gėdą daro. Sueiga ant išvijimo žydo sutinka. Eina pasirašyt po nutarimų; visi pasirašo, idant žydas but išvytas; bet kas pasirodė, kad augščiau ant kito puslapio buvo surašyta, juogei valsčius išdalina tuos 126 rub. šiteip: vaitui 30 rub., kasieriui 30 r., raštininkui 66 r. . . .

Vyrai nebukit pusgalviais; tegul kas syki kas nors iš valsčionių balsiai perskaito nutarimą, idant visi žinotų, po kuo pasirašo. Jei teip visada darysim, tai kitąsyk ir namus raštininkui galim užrašyti. Teisybė, kad jeigu nutarymai būtų lietuviškai rašoma, tai nebut tokių klaidų. Pabandykit padaryt valsčiaus nutarimą, kad sueigų nutarymai būtų lietuviškai rašomi.

Sapalių Žvakė.

Krinčinas, Panevežio pav. Pabaigoj sausio mėnesio 1898 m. i Baukų sodžiu kasžin iš kur atsibaldė viens „šventas žmogus“; nuėjęs pas dvi davatkas Juozeliaučienę ir Baniukytę pasisakė, buk jis žinąs jų vardus ir pravardes, einąs pats iš Jeruzolimos per bažnyčias apdovanodamas dievobaimingus žmonės. Sako: „duokit man po tris rublius, tai gausit ir jus dovanas. Aš jum parašysiu i Pasvalio kleboną laišką, tai jis jum duos po rožančių ir po dvi žvakė, su labai dideliais atlaidais (atpuskais). Po vieną žvakę sau pasiliksit dėl laimingos smerties, o po kitą paaukaukit Krinčino bažnyčiai.“

Teip ir sutiko, davė po 3 rublius. Žmogus ir iškeliavo savo keliu. Davatkos išleidusios tą piligrimą mislyjo tuojaus bėgti i Pasvalį doranų parsinešti, bet sutarė dar parodyt tą laišką šviesesniai žmogui. Tas pažiūrėjęs nieko tenai nerado. Pasirodė aiškus apgavimas. Ėmė vytis paskui tą piligrimą, rado jį Pasvaly pas burlioką degtinę bemauiant. Nors davatkėlės ir dovanojo jam kalnę, bet asesorius suėmė vargšą ir laiko kalėjime. Sako jau jis nebekartą sėdėjęs kalėjime.

P. A. Žiamasis.

Žmonės, sergėkitės apgavikų. Ana, kitur girdėt vaikščioja kunigiškai apsirėdę mergų viliotojai i paleistuvystės namus, žadėdami neva i klioštorius jas nuvesią. Kitur atsiranda valkatų prisidengusių dievobaime, kurie neva skarbus iškasa iš žemės. Ale kurgi jie neras

skarbų, jeigu patys pirma tenai iškasa skrynute su kokiomis blisgančiomis blekutėmis, kurias kvailiems žmonėms per auksą ar sidabrą išmaino ant tikrų pinigų. — Pagautas buvo Lietuvoj arklevagis, kuris kunigišku ploščium apsisiautęs ir skambučiu beskambydamas bandė nuduot kunigą su Ponu Dievu važiuojantį. Tai-gi ne kiekvienam dievobaimingai kalbančiam ir išrodančiam teip tikėkite!

R.

Krėtinga, Telšių pav. Nesenei atsitiko man girdėti šiokią naujieną. Atėjo iš Žemaičių žmogus atlikti apžadus prie stebuklingo Šv. Antano. Vakarop neturėdamas kur pernaktoti nuėjo i klioštorių. Beeidamas koridoriais jautė savyje didžią linksmybę mislydamas, kad čia aniolai gyvena. Drąsiai priėjęs prie vienos stancijos pabrosdino i duris ir įėjo i celių, kur atrado jauną kunigą. Jam žmogelis pasisakė, kad atnešė ant mišų atėjęs prie stebuklingo Šv. Antano apžadus išpildyti. Įdavęs kunigui apierą žemaitis paklausė, ar negalėtų čionai pernaktoti. Kunigas atsakė — „brolau, pas manę nevalia nė vienam žmogui iėiti, ne tiktai nakvoti.“ Žemaitis dabar paklausė: „pasakyk man, kunigėli, ką reikia daryti, kad dabar pripuldo iš Amerikos ir iš kitų šalių daugybė bedieviškų knygų ir laikraščių?“ Kunigas atsakė — „rupinkis atskirti blogus nuo gerų!“ But dar žmogus ir ilgiaus su kunigu kalbėjęs, bet kunigas liepė jam eiti iš celio, nės nevalia ten buti. Beeidamas koridorium žmogelis sutiko kunigą gvardijoną, Tarvidą, kuris tuojaus žmogų tą sulaiškė, pagriebė ranka už peties, ėmė rėkt ir klausinėti, kas jis per vienas, kur buvo, ko čia landžioja. Žemaitis persigando, pirmą kartą papuoles i kunigo nagus nė žodžio negalėjo ištarti. Gvardijonas duris užrakino ir tik tada paleido tą vargšą iš rankos, pašaukęs šėporių liepė jam lenkiškai eit ir veikiai pašaukti policiją. Žemaitis prašė susimylėjimo, bet gvardijonas nuėjo sau i staciją. Tada žmogelis vėl nuėjo pas tą patį kunigą, nuo kurio buvo išėjęs. Kunigas išklausęs kame dalykas norėjo tą žmogų išvesti laukan iš klioštoriaus, bet rado duris užrakintas. Neužilgo atėjo ir policijos valdininkas, bet jisai nieko blogo neatrado. Nors gvardijonas labai reikalavo, kad protokolas būtų surašytas, bet valdininkas (činovnikas) geresnės širdies už gvardijoną budamas liepė žmogų paleisti ir išėjo.

Žmogelis padėkavojęs kunigams už priemoną nežinodamas kur dingti nakties laikė pernaktvoj bokšte ant dviejų balkių po varpais, kaip žvirblis. Ant rytojaus skubinosi greičiaus pabėgti iš klioštoriaus ir nuėjo už pusantros mylios pas savo pažįstamą; padavė jam valgyt su pasnyku — mat vilija išpuolė; — bet žmogus reikalavo su pienu, tarydamas: „kad gvardijonas

gali tai daryti, tai aš jau mažius sugriešysiu valgydamas su pienu“.

Apie gvardijoną Tarvidą daugybę nedorybių galima but pranešti, ale gaila ant to darbo ir popieros. *K. B. Grybas.*

Merkinės miestelis, Trakų pav. Prieš velykas žemskiai su žandarais sulaikė bevažiuojantį vežimėliu žmogelį su lietuviškomis maldaknygėmis ir su keliais kalendoriais. Tasai žmogus vadinasi Antanas iš Gudakiemio; pravarės nežinau. Žmogelį suėmė, iškratė, rado dikčią adresų; žinoma kratė ir namie pas tą žmogelį, ale nieko nerado. Žmogus dabar sėdi. Buvo danešta vieno lietuvio, ale aš jo nežinau.

Raginis.

Iš Vilkaviškio pav. Valdžia užkrovė ant valsčių naują sunkenybę. Prieš velykas atėjo nuo pavieto viršininko paliepimas, kad šaltyšiai drauge su žemskiais eitų ant patrulės „emigrantų“ gaudyt. Žemskiai yra šaltyšių vadovais ir paskiria jiems vietas, kur reikia stovėti ir dabort praeinančius. Ant patrulės reikia eiti tik naktimis. Dieną daboja emigrantus tik ant stacijų Šelmių ir Kybartų. Eit „ant patrulės“ reikia gana tankiai Kybartų valsčiuje šaltysiams išpuola vargti kas 3 ezių naktį. Jeigu kas atsako eit, tą viršininkas tupdo į areštą. Ukininkas Dubickas iš Bobių kaimo sykį dėlei ligos ne galėjo eit „ant patrulės“ ir už tai gavo tupėt arešte vieną parą. Žemskiai su šaltyšiais, žinoma, sulaiko ne tik emigrantus, bet ir visus, eina per rubežių; tokiu budu šaltyšiams išpuola teip-gi gaudyt kuntrabantus. Už su laikymą emigrantų arba kuntrabantų, sako, paskiriamas yra pelnas, bet ta pelną reta kas iš šaltyšių mato, nės žemskiai tą pelną tankiausiai paveržia sau.

Šaltyšiai turi dėlei to kėsti didelį vargą. Jie ne tik naktimis ne mažai privargsta, bet negali nė prižiūrėti prigulinčiai savo ukės. Antrą dieną velykų šaltyšiai Kybartų valsčiaus susitarę parašė prašymą pas gubernatorių, kad juos paleistų nuo pildymo tokios tarnystos (šlužbos). Kas bus iš to, ne žinau.

Iš viso matyt, kad valdžia ne stengia su laikyti emigrantų per savo tarnus ir jieško pagalbos žmonių. Vaisiai tokio paliepimo yra žmonėms gana skaudus: šaltyšiai tur gaudyt savo žmones, da-gi pažįstamus ir gimines, nės tai verčia juos daryt „šlužba“ ir prisiekimas klausyt valdžios iš kitos-gi pusės sąžinė draudžia stumti į nelaimę savo artymą.

Be to reikia čion dar pasergėti, kad stovint ant rubežiaus „ant patrulės“ išpuola gaudyt teip-gi nešikus knygų ir laikraščių. Kiekviens išmano, kad nešikai knygų yra lietuviams labai reikalingi, nės jie per knygas platina apšvietimą, per knygas dvasiškas prilaiko ir sustiprina

katalikystę. Gaudyti knygų nešikus yra tai bjaurus darbas ir priešingas lietuviystei ir katalikystei.

Dėlto kogreičiausiai reikia rupintis atsakyti šaltyšiams nuo tokios tarnystės, skūstis ir priešintis be paliovos. Jeigu gubernatorius ne išpildys prašymo, tuomet skūstis generalgubernatoriui į Varšavą. Jeigu ir tai ne gelbėtų, tuomet liktų atsakyti nuo tarnystos ir nešti „ant patrulių“. Gaudymas emigrantų tai yra dalykas parubežės sargų, o ne žmonių. *Ar.*

Pilviškiuose (Suv. gub., Starp. pav.) yra senas prabaščius Oliaka ir du jauni kunigai. Bažnyčia medinė, jau sena, kaip girdėt vis tariasi naują statyt. Tarp Pilviškių kunigų yra paprotys garsint lenkiškai „avanaliją“ (evangeliją), nors jos klausyt suvisu nėra kam. Girdėjau, buk pats prabaščius tam kaltas, buk jisai liepia jauniems kunigams po prievarta skaityt lenkišką evangeliją. Kunigas Baltrušaitis, matyt, prabaščiaus nebijo, jis nesako, o Katilius tai vis, kaip tik užlipa į sakyklą, ir pradeda nuo „Vimia opa“. Ale tegul sau sakytų ir lenkišką evangeliją, bet po visam — tada mums lietuviams nereiktų bažnyčioj žiovaut ir tabaka vaišintis beklausant nesuprantamos evangelijos. —

Naujas Seinų vyskupas kun. Baranauskus įvedė bažnyčiose **naują giedojimą**. Dabar visur po mišių gieda — „Dievas mūsų Gelbėtojas ir tvirtybė“ ir „Šventas Dieve“. Tai yra labai pagirtinas dalykas, ale jau ir kitąsyk tos giesmės buvo giedamos, tik neteip iškilmingai. Dabar paklausykim, kaip gieda — visai, galima sakyt, yra sumaišymas lietuviško, lenkiško ir gudiško. Pirmiaus giedodavo: „Sumaišo ir sudrumstė vandenys anų“, o dabar gieda: „Šumijo ir sudrumstė vandėnys anų“. Prieš tai buvo kuone visur jau įvesta giedoti: „Šventas Dieve, Šventas Tvirtas, Šventas Nemirštantis! Susimilk ant mūsų!“ Dabar-gi gieda: „Šventas Dieve, Šventas **Macnus**, Šventas **Nesmertelnas**, susimilk ant ant mūsų!“ Tie visi netikę mus kalbai žodžiai — „Šumijo, macnus, nesmertelnas“ išakmu įsakta vyskupo nemainyt giesmėse, bet giedot teip, kaip tai yra nuo senovės lietuviškose knygose parašyta. Nevatnas ir niekam nesuprantamas vyskupo išmislas. Kam reikėjo vyskupui kraipyt grynai lietuviškus žodžius į lenkiškus ir gudiškus, ir į ką išrodo „Dievas macnus“? Negalimas daiktas, kad Dievas būtų macnus; tiktai cibulis, tabakas, degtinė yra macnus daiktai, o Dievas — tvirtas. Pasakyk lietuviškai: „Dievas macnus“, tai išrodo lyg pasityčiojimas koks. Laikas jau kunigėliams taisyti lietuvišką kalbą, bet ne daryt.

Gižai, Vilkaviškio pav. Per velykas buvo prilipinta Gižiūos atsišaukimas — „Broliai lietuviai,“ o prie mokyklos nauja daili lenta su lietuvišku parašu ant maskoliškosios užkalta. Žemskis Astrauskas atsišaukiamą tuojaus nudsakė, ale lentą tai tik i trečią nedėlią pamatęs stvėrėsi nuplėsti, bet negalėjo, tai paskui labai ėmė užpuldinėt ant žmonių, ale nieko neišgavo.

Pilviškiuos ir-gi buvo priklijuota atsišaukimas dabar nesenei. Bet jau apsiprato maskoliai, nelabai ne tyrinėja, tiktai dailiai nusilupa. kad nē litara nepasilieka. *Nežinomas.*

Atsargiaus su laiškais! Marijampolės gimnazijos aštuntos klamos mokintinis Jokubaitis prieš velykas buvo gavęs laišką nuo klieriko M. iš Seinų seminarijos. Laiške buk buvo paduota užmanymas įtaisyti rankraštinių lietuvišką laikraštį ir klausama buvo, ar nežino Jokubaitis tokių vyrų, kurie galėtų tą užgimsiantį laikraštį prilaikyt. Ant galo pagalios laiške dar buk ir prirašyta buvo, kad perskaicius jį sudraskyt ar sudegint. Ale Jokubaitis laišką gavęs, po perskaitymui jo nesunaikino, bet pasi-dėjo. — U-gi štai per Apreikimą Panelės Švenčiausios 25 dieną kovo mėnesio 1898 metų išiveržė i gyvenimą Jokubaičio du gimnazijos šnipukai neva prapesoriais vadinami, ir ėmė krėsti po visus daiktus Jokubaičio. Na ir atrado tą nelaimingą laišką. Reikia dar pridėt, kad tasai vaikas ne internate gyvena, net ne mokintinių kvatėroje, bet buvo visai privatiškai pas p. Fijalkauskienę per korepetorių. Kuo dalykas pasibaigs, nežinia; vaikas dar tebyra gimnazijoje; neužligio egzaminai, pa-baigimas gimnazijos mokslu, bet ar leis jam išduot egzaminus, labai abejotina. Neapsiėjo ir be juokų. Tarp kitų nekaltų knygų atrasta ir-gi dideliai nekalta vienok mokintiniams už-ginta knyga grafo Leono Tolstojaus. Ale ant knygos apdaro yra parašas „dovana“ išpaustas maskoliškai auksinėmis litaromis. Pasirodė, kad ta knyga keli metai atgal buvo duota dovanu vienam mokintiniam — Minkevychiui, toj pačioj gimnazijoje, o dabar gimnazijos valdžia atima jos dovanotą knygą ir baudžia mokintinį už laikymą pas savę gimnazijinių dovanų. Iš to matome, kad Marijampolės gimnazijos valdinčiai ne tik bjaurus yra, bet da-gi ir juokingai kvaili. Ne vaikus jiems mokint, bet žemskiais ir šnipukais žandaru buti. Jau dabar baisu darosi leisti vaiką i mus gimnaziją, nės ją valdo pusgalviai ištvirkėliai kacapai, kurie nieko gero negali vaikus išmokinti.

Šešupė.

Vilniaus žandarų viršininką, Vasilijevą, valdžia nubaudė už perdaug didelį darbštumą, ką bereikalingai, neturėdamas tikrų darodimų,

ėmė žmones i kalėjimą. Dabar jisai perkeltas net i Bakų miestą už Kaukazo kalnų.

Vienas lenkpalaikis aprašė lenkiškam Peterburgo laikraštyje „Kraj,“ kaip du Vilniaus lietuviai daktaras Damašauskas ir kunigas Ambrozevičius vaikščiojo pernai net pas general-gubernatorių prašydami, kad pavelytų lietuvišką parapiją įtaisyti. Tasai lenkelis dideliai džiaugiasi, kad tas lietuvių pražymas ne-išsipildė.

Bet dabar apšmeisti lietuviai padavė atšaukimą vėl i tą patį „Kraį“ ir lenkpalaikiui duoda per nosį už apšmeizimus. Tai dar vienas darodymas, kad lenkai ikišiol nēr musų prie-teliais. Tai-gi nēr ko lietuviams ir gerintis prie lenkų. Reik mums patiems be lenkų mokėt apsieit. *Ur.*

Suvalkų gub. Ačiu geriems vyrams, laik-raščius greičiau gauname, nēg kitais metais. Ant krakadeliaus siutimo nepaisydami ant šių metų (1898) nutarēm išsirašyt keturis laik-raščius: „Varpo,“ „Ukininko“ 2 ekzemplierių, „Tėvynės Sargą,“ „Darbininką“ Amerikos, nuo pusės metų ir „Kardą“. Draugystė turi 15 sąnarių.

Gaila tiktai, kad skaitydamas laikraščius labai aiškiai pamatai, juogei „bortos nesutinka dirbt su turinčiais kirvius,“ o kad jos sutiktų, kur-kas gerias butų atliktas darbas. Teip perskaitęs vieną laikraštį už visus metus radau labai daug visokių išpeikimų „Ukininko“ ir „Varpo“ ir labai mažai naudingų daiktų; išrodo, kad to laikraščio rašytojai neturėtų net nē ką rašyt, jei ne but „Varpo“ su „Ukininku“.

S. Zv.

Liudvinavas, Kalv. p., Suv. g. Spalių mėnesį prieitų metų buvo numetę nuo vaitystos išgamą pusžandari vaitą. Mat vaitas labai dideliu sutarime gyvena su viršininku, tai vienas kitam duoda rodas, kaip geriaus žmonėms kailį engti. Vaitas su viršininku jau ketvirti metai ant žmonių baudževą uždėjo: varo Liudvinavo ir Padovinio valsčių ukininkus vežti iš alytiškės girios malkas viršininkui i Kalvariją. Ukininkai bijodami vaito ir veža, jei tiktai katram prisako.

Ale štai nekurie ukininkai danešė apie tai kamisorui, kuris nesutinka su viršininku. Ėmė šitas tiesas prižiūrēt ir vaitui buvo nuėmęs lenciugą. Atvažiavo ant dasekimo net iš gubernijos valdininkas, bet šitam ukininkai pripažino, kad jiems už nuvežimą malkų, vaitas mokėjo po pusrublį nuo sieksnio. Tokiu budu per kvailystą ir šiaudadyčystę mus uki-ninkų ir vėl tasai vaitas buvo išteisintas, ir vėl jis mus engs.

Gruodžio mėnesį buvo gminas nutaręs sumažinti algą antram raštininkui nuo 150 rublių iki 100 r. Ale vaitas per dvejatą nedėlių prikabino slapta po vieną, po du pasirašyt ant nutarimo, kad viskas lieka po senovei, tai vėl likosi tam raštininkeliui 150 rublių algos. Gėda liudvinaviškiams, kad jie nenumetą žandarų tarno vaito ir kad prilaiko pusgudį jo draugą, nės brolis jo jau perėjęs į pravoslaviją, o kasžin ar ir šitas teip nepadarys.

12 sausio m. 98 m. atrastas po Zukauskais pusgyvis girios sargas A. Kubilius, baisiai sumuštas, buvo jau be žada, bet kaip pradėjo jam aplinkinių pravardės pasakot, tai ranka parodė, kas jį sumušė, į dvi paras numirė. Žmogžudžiai suimti.

Mejeris.

Ryga. 14 dieną vasario šių metų Rygoje buvo atliktas lietuviškas teatras lietuvių mylėtojų. Buvo lošta komedija vienoje veikmėje, Blizinskio „Žentas išklmėj“, perversta iš lenkiško L. D., kuri teip-gi yra jau atspaudinta laikraštyje „Tėvynė“, tik turbūt ten darbas ne to pačio vertiko. Prieš ir po atlikimo lietuviško teatro pasirodė keli strapsniai apie lietuvišką teatrą ir svetimuose laikraščiuose: „Прибалтийскій Листок“ vokiškam „Rigische Rundschau“ ir dagi „Петербургскія Вѣдомости“ ten buvo nurodyta, jog lietuviškas teatras yra pirmutinis Rygos mieste, o abelnai tik tai trečias Maskolijoje lietuviškoje kalboje. — Lietuviškas teatras Rygoje jau buvo užmanyta gana senai, jau beveik 2 metai, bet atlikti jį buvo greit negalima, nės buvo daug visokių kliučių. Pirmą reikėjo išrinkti tam tinkantis dramatiškas veikalas, o jų da lietuviškoje kalboje mažai te yra; antrą, išrinkus reikalą reikėjo maldauti daleidimo komiteto cenzūros rusiškos valdžios Petropilėje. Žinoma tasai daleidimas buvo gautas per didelį vargą ir tai tik prie tokių sąlygų, idant minėtą veikalą ne atspaudintų ir ne litografuotų, o tiktai, jeigu bus neatbutinas reikalas, perrašytų iš sąsiuvos, kurią peržiūrėjo komitetas cenzūros. Aišku, kad tokios derybos valdžios didei apsunkino atlikimą teatro, nės perrašinėjimas kožnam lošikui rolės reikalavo daug darbo ir iš rankraščio ne buvo teip gabu mokintis, kaip iš atspaudinto rašto. Trečią, gavus daleidimą reikėjo įieškoti tam tinkančius lošikus, mylėtojus, kurie galėtų atsakančiai atlikti savo rolę; žinoma, šitas dalykas buvo kone sunkiausias ir svarbiausias, nės nuo to prigulėjo visa vertė užmanyto teatros akyse lietuvių ir svetimtaučių. Už tai lošikai mainėsi po keles eiles, pakol neatsitaikė tam tikri; o ypatingai buvo didelė stoka moteriškose ypatose, norint jų, reikėjo tiktai dviejų, dėlto kad lietuvių numanančių šitą apie sceną yra nedaug

Rygoje, o jeigu kokią ir atrandi truputį prakilnesnę, tai lietuviškai kalbėdamą lenkioja arba vokiečiuoja, kad net bjauru klausyti. Ar tai tokią galima buvo rodyt ant scenos lietuviško teatro? Bet nežiurint ant šitų kliučių teatras išėjo labai gerai. Lošikai visi gerai mokėjo savo darbą ir teatrališką apsiemą ant scenos, ačiu savo pačiam stropumui ir geram parodymui lavintojo p. F. Abelnai imant visi lošikai*) išpildė roles gerai. Jų gerumą ir blogumą čionai atskirium perkratinėt ne matau didelio reikalo; tik negaliu užtylėti apie didelį gabumą ir patogumą išpildymo rolės žydo, Mausiūso Švindelmano p. D., kuris su tokiu dideliu artistišku gabumu perstatė lietuvišką apdriskusį žydėlį, ne tik kaip jis išrodo, bet ir jo lietuvišką iškalbą, budą, užsiėmimą ir gišęštą — kaip piršlystė ir tt., kurie tankiai atsitinka Lietuvoje. Niekas nesakė, kad ypatoje p. D. ne žydas ir dar ne bile kokis žydas, bet tikras plėšikas, sukčius ir rėksnys. Lankytojai teatro buvo labai užganėdinti: pagyrė lošikus po kelis kartus dideliu ir ilgu plojimu rankų, o teip-gi ir iššaukimu beveik kožno lošiko atskirium pravarde. Ypatingai didelį išpuolį padarė ant žiurėtojų minėtas augščiaus p. D. rolėje žydo. Pasirodant jam ant scenos reikėjo gana stipriai laikyt sukančius dantis, kad nesusijuokti visa burna, o liksmesniejie žiurėtojai visiškai negalėjo išsilaikyt ne kvatoje. Žiurėtojų ant lietuviško teatro buvo labai daug, priešo tiek, kiek tik galėjo tilpti, tik gaila kad susirinkimo salionas buvo ne labai didelis; kortelės paskirtos įėjimui ant teatro ir pokilio su šokiais buvo visos išparduotos, ir dar daugelui reikėjo visiškai atsakyti, nės nebuvo, né kortelių, né vietos. Ant teatro buvo ne tik vieni rygiečiai, bet ir iš kitų miestų svečiai inteligentai lietuviai ir lietuvaitės. Reikia dar pridėt, kad programas spektaklio buvo atspausstas lietuviškai lotyniškomis litaromis. — Geru nusisekimu pirmo lietuviško teatro Rygos Lietuvių Pašalpos Draugystė pasiukvatino padaryti ir antrą lietuvišką teatrą. Nuspręsta yra rodyti komediją „Amerika pirtyje“ ant 25 dieną balandžio 98 m. Šitas teatras, galima veik pranašaut, kad nusiseks dar geriaus, nės pats mačiau lošikų pirmą ir antrą bandymą, kuris gerai iš pirmo karto išėjo. Lošikai, matyt, gerai suprato ir prisiziūrėjo ypatingam budui komedijos ypatų, nės kožnas drąsiai ir greit pataiko padaryti, ką tik reikia. Teatras ir balius su šokiais bus atliktas Rygos latvių teatre; nusamdė Lietuvių Pašalpos Draugystė. —

*) Pp. Macevičia, Chščonovičia, Jakavičia, Paškovskis, Dručas; ponios — Tomašunas, Davidovič — tai veikiančios ypatos. Valdytojas A. V. Macevičia, režiseris E. A. Flaksbergs. Vakaro išrėdytojas Marejonas Giedraitis.

Apie Rygos Lietuvių Pašalpos Draugystės vardą, kurios po kelis mėnesius augščiau, gal mažai kas ir žino, dėlto nors trumpai apie ją čionai parašau. L. Paš. Draugystė įsteigta yra jau nuo 1893 metų 24 dienos birželio. Sąnariu jos gali būti kiekvienas suaugęs sveikas žmogus: (ar tikru, arba tik garbės — sąnariu). Mokeščiai maži. Duoda pašalpą sergantiems ir mirusių sąnarių šeimynoms. Rokundą L. Paš. D. už pereitus metus čionai atsiunčia.

Visokios žinios.

Sudas naujo Salomono. Brešte lietuviškam sunui žydėliui pabodo senis „tati“, todėl pasamdė kacapą, kad „tati“ nužudytų. Kacapas paėmė suderėtą mokestį, 25 rublius, nuėjo pas senį žydą ir sako: „kiek man duosi, seni, tai tavę ne užmušiu“.

Senis padavė penkinę, sakdamas: Ny nu duok prieš mano sunų, juog manę užmušei ir ant ženklo parodyk jam mano senas drapnas.

Ant tų pėdų senis nučiuožė pas rabiną su skundu ant išzamos sunaus Ickaus. Drebedamas kaip drebulės lapas, atėjo Ickus ant rabino sudo.

Rabinas užsimovęs aksominį šašoką, pašukavęs barzdą, išnėręs kojas iš pantapių, iškilmingu balsu užspiegė: „tate užmusztasis, ateik, pats apskūsk išgamą sunų Ickų“. Anapus uždangalos atsiliepė balsas.

Ickus išgirdęs balsą savo tėvo, puolė ant grindų, kinkas pakratė ir gatavas.

Rabiną, kurs norėjo mandriai sudyti, lyg Salamonas, policija nuvedė į szaltąją

Garsas.

Pelnas iš grybų. Iš Lydos paviečio, Vilniaus gub. rašo, kad nors šių metų laukuose ne per geriausias buvo užderėjimas, bet už tai kaimiečiai gerą turėjo pelną iš grybų, kurie šių metų gerai augo. Išsiuntė šių metų džiovintų baravykų į Peterburgą, Maskvą ir į Varšavą 1500 pudų ir tai tikt iš vieno miestelio Želudkų, skaitant pudą mažiausiai po 11 rubl., tai išpuola jau 16000 rublių. Vietiniai perkupčiai išsiuntė vienok daug grybų ir į užrubežinį, į Londoną išsiuntė jų 500 pudų.

(Lietuva.)

Katė su deimanto auskarais. Anita Confort (St. Louis, Mo. Amerike), didei turtinga moteriškė, nuo kurios durų ne viena pavar-gelė, našlė ar elgėta turėdavo trauktis nieko nepėšus, liepė nesenei įvesti savo mylimai katei deimantinius auskarus.

Katė dabar labai puikiai su tais auskarais išrodo.

(Darbininkas.)

Vilniaus gub. nekuriuose vietose gaudo daugybę *dėlių*, kurias žydėliai net į Varšavą pristato ir gerą pelną iš to turi.

Kodėl mus žmonės, kurie patys gaudo tuos kirminus, apleidžia žydams savo uždarbį? Jų galėtų patys žmonės be žydų pristatyt dėles į Varšavą, Rygą, Vilnių ir į kitus didelius miestus. Jei kas norėtų tuo užsiimt, tegul kreipiasi su roda prie vietinių daktarų ir kunigų.

Apgavikas kunigo rubno. Pas vieną ukininką Lenkijoje apsinakvojo pakeleivingas kunigiškuose rubuose žmogus, sakėsi keliaujas į tokią ir tokią parapiją, kaip naujai paskirtas kamendorius. Ukininkas, žinoma, tokią „asabą“ kuonogražiausiai priėmė išsišnekojo apie visą ką išsipasakojo, kad jo dukterė neužilgo tekėsiant, kad nuo jaunikio gavo dovanų auksinius auskarus, spilką ir žiedą. Kunigui paklojo patalą seklyčioj. Bet po nakčiai kunigo nerado . . . sykiu su juo išnyko ir tos puikios jaunikio dovanos, o podrangei ir gniaužtas pinigų kruvoj su tais brangumynais buvusių. Tai tau geras kunigas!

Lenkų muzėjus Pappersville Suise arba Sveicarijoje. Sugriuvus lenk-lietuviškai valstijai daugelis surinktų senovės paminklų teko užkariautojams ir tapo į jų muzėjas nugabenta. Daugybė lenkų nustoję liuosos savo tėviškės išsisklaistė po svetimas šalis. Štai jiems atėjo į galvą įsitaistyti tokią vietą pasidėti savo tautiškiems paminklams, iš kur negalėtų niekados jų paimiti lenkų priešiai. Ir štai 1869 m. buvo įsteigta Rappersville Suise muzėjus krauti lenkiškiems visokiems paminėtiniais dalykams. Apart to tasai muzėjus turi užduotį, kiek galėdamas, prilaikyti ir kelt augštyti lenkų tautą. Užmanymas gan gerai nusisekė, ir štai 1897 metuose tame muzėjuje buvo jau 39 279 tomų visokių knygų, 6546 senoviškų pinigų, 2660 rankraščių ir dar daug abrozų, fotografijų, natų, mapų, medalių, segelių. — Lietuviškų dalykų tenai labai mažai. Po N. 17 surašė 1896 m. paminėtą su perkreiptu vardu knygutę — *Keletas apių rastų Kraži . . . Tilžėje 1895, 8.* Iš 65 laikraščių ateinančių į muzėjų nėra nė vieno lietuviško (1896 m.) Iš 2647 žmonių atlankusių 1896 m. muzėjų nėra nė vieno lietuvio.

Pinigiskas stovis muzėjaus štai, kaip stovi: geležinis kapitalas muzėjaus apie 30 tukstančių frankų. Šeip 1896 m. gauta 36 tukstančiai fr., anonimiškas fondas 1893 metų 165 tukst. fr., anonimiškas fondas 1894 m. 32 tukstančiai fr., fondas tautinio skarbo 140 tukstančių fr.; ant stipendijų duodasi kasmet apie 15 tukstančių frankų: muzėjus šelpia apie 30 stipendijatų. Muzėjus turi savo namą — rumelius.

Direktorius muzėjaus ir pirmsėdys rodos Juozas Galęzovski, vice-prėzesas rodos Bukovski

Henrikas (Stockholm, Arsenalgaten 2, D.) Prie muzėjaus priguli *dras* Gierczynski iš Ouerville (France), sąnarys *drtes* „Zelmuo“. Mn.

Kada mes lietuviai turėsime savo lietuvišką toki muzėjų?

Lietuvos sodų vaisiai Vokietijoje. Kaune d. 19. rugsėjo 1897 m. buvo atverta sodauninkystės paroda. Vokiečių prekėjams labai patiko nekurie vaisiai tosios parodos ir dabar tie vokiečiai užprašė, kad jiems pristatytų gan daug tų lietuviškų vaisių.

Jeigu mus kaimiečiai augintų geresnės veislės vaisinius medžius, tas tikrai iš to turėtų ne mažą naudą, nės geri Lietuvos vaisiai net į užrubežį reikalaujami.

(Lietuva.)

Lietuvių abrozai. *Dras* Basanavičius Munchen'o mieste Vokietijoje atrado ant didelės paveikslų parodos kelis abrozus lietuvių tefliotus. Taip jis mena pagal lietuviškas pravarde tų abrozų teplių. Iš didžiosios Lietuvos atrado *S. Bagušį*, išstačiusį ant parodos abrozą: „Ant kelionės“. Papięsta einančiu du basu vyru su čebatais ant kupros; viens su ilga mieline sėrmėga, kitas su trumpesne, valašinka, su ilgomis lazdomis pasiremami; priešais juos atvažiuoja vienu arkliu nuo kaimo vežimas, arklys gudiškai į lanką įkinkytas; istolo matyt kaimo triobos baltytos ir lentų suirusios tvoros.

Iš Prūsų Lietuvos atrado *Edviną Perkuną* pasidašiusį ant abrozo: „Rugsėjo vakaras girioje“. Ant ežero kranto saulei leidžienties stovi didelis briedis, užrietas sprandą geria vandenį, po eglės šakomis stovėdamas. *Vilhelmina Butkeraitė* išstatė abrozą, ant kurio darže tarp saulegrįžių ir kitų augmenų matome mažą vienplaukę su palaidais tamsiais plaukais mergaitę, kuri kairioje rankoje dailų obuolį laiko.

Apie šituos tris *dras* B. neabejoja, kad tai lietuviai. Rado da ir ketvirtą teplių su lietuviška pravarde — *Frank Brangvyn* iš Londono; jis net auksinį medalį ant tos parodos paėmė už labai dailius savo veikalus. Ale lietuviškumas jo abejotinas esąs. (Vienybė.)

Monte-Negro arba Černogorija. Yra tai labai mažą valstija, jai priguli dabar tik 9000 ketvirtainių verstų, gyventojų-gi tik apie 250 000, o iš tos sumos tik apie 50 000 kareivių, kurie gali karabiną ir šoblę valdyti. Ir vis-gi šita mažytė šalis per amžius pasiliko liuosa nuo savo prašaliečių jungo. Turkai buvo apėmę dideles karalystes Grekiją, Serbiją, Bulgariją, Albaniją, o mažiukės Monte-Negro niekados jiems nepasisėkė galutinai užkariauti.

Taria kiti, kad kalnai gelbėjo Monte-Negro nuo turkiško jungo. Bet vieni kalnai čionai nieko ne stovi: Albanija ne mažiau už Monte Negro stipri kalnais, o vienok Albanus įveikė

turkai, da i po šiai dienai jie po Turkijos valdžia. Turkams pasisekdavo kaip kada užimti ir Monte-Negro kalnus su terpkalnėmis, o vienok neilgai jie tenai viešpataudavo: narsus montenegriečiai neilgai trukus vėl išsivydavo neprąsytus svečius.

Stiprybė montenegriečių ne vienuose kalnuose, bet jų pačių narsume ir vienybėje.

Nuo laikų Maskolijos cecoriaus Petro pirmojo Monte-Negro bičiuliuoja su Maskolija. 1895 m. Maskolijos cecorius Aleksandras III padovanojo gyventojams Monte-Negro 30 000 karabinų (berdankų). Teisybę sakant dovana ta Maskolijai pigiai atsiėjo, nės tuom laiku maskolių armija gavo naujus karabinius, šaudančius paraku be dumų, o senuosius (berdankas) turėjo mesti šalin. Tai-gi, ir sumanė padovanoti atliekamas berdankas monte-negriečiams, kuriems vis-gi tie karabinai didelei patiko, nės jie vartodavo da menkesnius.

Abelnai maskoliai šelpia montenegriečius kaip imanydami, turbūt, pasitikėdami kada nors juos po savo letenomis priglausti. Neperšenei davė maskolių valdžia piningų monte-negrams ant pastatymo kazernių, cerkvių ir da ant kitų dalykų.

Negras.

Traknose, Vilniaus gubernijos, gyvena 400 suviršum *karaimų*, t. y. žydu, kurie nepripažįsta knygų talmudo, o tik vieną Raštą Šventą. Mat žydai po issiskirstymui iš Palestinos per ilgus amžius kentėdami visokius prispaudimus susirašė sau paaiškinimus Rašto Švento. Tuose paaiškinimuose, kurių pasidarė kelios dešimtys didelių knygų, išsiguldo, kaip reik žydams elgtis visokiuose atsitikimuose. Tie paaiškinimai turi vardą Talmudo. Kaip sako žinovas žydiško talmudo kun. Pranaitis, jame yra labai daug visokių pramanyimų prieš krikščionis ir abelnai daug visokių burtų ir niektikysčių. Tai-gi karaimai atmetę talmudą pripažįsta tik vieną Raštą Šventą. Tarpu žydu ir karaimų yra didelė neapykanta. Karaimai yra daug teisingesni už žydus talmudistus ir netur tokios neapykantos prieš krikščionis. Iš viso Rosijoje karaimų yra apie 10 tukstančių. Valdo juos du rabinai — viens Trakuose, kitas Eupatorijoje.

I Trakus karaimai atėjo iš Krymo, perkelti, Didžio Lietuvos kunigaikščio Vytauto.

Zolė.

Atsišaukimai „broliai lietuviai“ ir „tautiečiai“ išversta į lenkišką kalbą ir patalpinta lenkiškam Paryžiaus laikraštyje „Wolne Polskie slowo“ Nr. 245 ir 146 97 m.; prisiųsta su korespondencija iš Kauno (26. X. 07.)

Lietuviška socialdemokratiška partija paleido spaudintus atsišaukimus (lenkiškoj kalboj) pinigams rinkti dėl pašalpos nelaimingų

Lietuvos darbininkų pakliuvusių į kalėjimus už abelnus darbininkų reikalus ir jų šeimynų.

Pinigai reikia siųsti pagal tokią adresą: Suisse, Zürich, Hegibach str. 22, Otto Lang. — Aukos bus pakvietuotos laikraščioje tos partijos „Robotnik Litewski“, kurio pirmas numeris ir lietuviškai buvo atspausintas.

Sėkit miežių daugiaus! Monopoliui užstojus daugiaus alaus žmonėms reikės. O alų iš miežių daro. Taigi ir miežių daugiaus bus suvartota. Per tai turgus ant miežių pakils. Nekurie kupčiai jau ėmė daugybes salyklos daryt ir ja viena verstis. Sakė, kad iš to puikų pelną turi. Galėtų ir mus išmintingesni ukininkai susidėję įsitaisyti salyklos dirbtuve, tada gerai dalykus varant šauką pelną laimėti.

U.

Vėžių išnykimas. Nuo kelių jau metų Lietuvos upėse ir ežeruose ėmė nykti vėžiai. Kur pirma jų budavo galybės, dabar ir ant gydyklos bobutėms sunku yra vėžį gauti. Vėžius išnaikino liga, palyginant, kaip ant žmonių užpuola kartais baisios epidemijos (maras), taip ir ant vėžių užėjo kokia-tai baisi užsikrečiama liga, kuri išskynė vėžius ne tik Lietuvoje, bet ir vakarinėje Europoje. Iš ten ir atėjo ta liga pas mus ir vis tolyn eina. Kaip apstapdyt tą vėžių marą, ikišiol neatrasta roda.

Žagarus rundas leidžia iš girios imti. Ikišiol medšargiai gaudydavo ir „paduodavo“ visus, kas mažiausią žagarą iš karališkos girios nešdavo. Dabar jau valdžia perprato, kad tai visai kvailas draudimas, nės po puvančiomis ant žemės šakomis veisiasi daugybė vabalų, kurie medžius naikina. Tai-gi valdžia girių Varšavos, Piotrakavo, Kališiaus ir Plocko daleido seniems žmonėms ir vaikams du syk ant nedėlios pasirinkti iš girių šakų. Dėlei to reik tik išimti pigiai apmokamą bilėtą ant vieno arba ant dviejų mėnesių.

Laukiame, kad ir kitose gubernijose „atsiduos, anot to žydėlio, rasumas į galvą“ girinėms valdžioms, ir bus pavalyta žmonėms nors šakų pasirinkti.

Prasčiausias mažinas ir ukės padaras Rosijos rundas daleido be apmokėjimo rubežinės iš užrubežio gabenti, ale tik per antros ir trečios klesos kamaras. Tai-gi dabar galit vežtis iš užrubežės plugus, drapakus, volus, arklinius grėbtuvus, sėtuvus bei kitas ukės įtaisas. Ale dalių su padaru nevalia be apmokėjimo pervežti.

Pelėsiai. Yra augmenų už bokštus, bet yra ir tokių mažučiu, kad vargiai tegalima juos matyti. Vienok ir tie mažiutėliai augmens turi dėl žmogaus nemažą vertę, kartais-gi dar ir didesnę, negu augstieji medžiai. Vieni iš tokių mažučiu augmenų yra pelėsiai.

Dažnai atsitinka, kad mūsų moterų duona vasarą bestovėdama suplėksta. Žiauberėlė pasidaro žalsva. Arčiau prisiziūrėję pamatysime tinklą visai laibutyčių siulelių visai susipynusių. Nuo tinklo atsikišę mažiutėliai stiebai — tai vaisingi koteliai su neišpasakytai smulkučiais pelėsių vaisiais, kuriuos *sporomis* vadina.

Iš kur-gi tie pelėsiai atsirado ant duonos? — Pelėsių vaisiai — sporos tokios mažos, juog jų be padidinamų stiklų nieks negali matyti. Budamos tokios mažos jos labai lengvos. Mažai kiek pustelis vėjas ir gali jas pakelti ir nešti. Paprastai jų prisiveisia baisi daugybė. Iš vienos sporos, nupuolusios ant tinkančios vietos, kur ji gali išaugti, pasidaro milijonai naujų sporų, kurios vėl gali augti ir platintis, jeigu nukris vėl ant atsakančios vietos. Sunkų apsiginti nuo tokių mažiutėlių sporų. Uždarysi duris, jos pro plyšius įlys. Tegul šimtai tukstančių jų nunyks, vis-gi dar pasiliks užtektinai ir tokių, kurios atras tokią vietą, kur jos vėl galės augti.

Spora, nukritusi sakysime ant duonos, išleidžia ilgus laibus siulelius. Tie siuleliai išsmeigia duoną ir tenai susipina į tinklą, kurs greitai auga ir išgilina toliau į duoną. Iš to tinklo atsikiša augstyn koteliai; ant viršunės kotelio pasidaro galvelė; tai nauja spora. Dažniausiai galvelės esti apvalios; nekurių pelėsių galvelės arba sporos panašios į grūšias. Vieni koteliai turi tiktai vieną galvelę, kiti-gi išsišakoję ir šakelės jų aplipusios sporomis. Barva pelėsių taip-gi labai įvairi: vienių — melsva, kitų — gelsva, raudona, žalsva, juoda ir k.

Daugybė pelėsių minta nukritusiais lapais, skujomis, sukirmijusiais vaisiais, puvenomis, pasilikusiomis prie kelmo nupjauto medžio, — vienu žodžiu kirmijančiomis augmenų ar gyvuolių liekanomis. Vienok yra ir tokių pelėsių, kuriems neužtenka šitokio prasto maisto. Jie aprinka gyvas žolės, apsigyvena varpose rugių ar kviečių. Tuomet vietoje grūdų gauname nuodingus juodus miltelius. Tie milteliai yra tai užaugusios pelėsių sporos. Juos vėjas nutravkia nuo kotelių ir nuneša ant kitų žolių, aprečia sveikasias.

Pelėsiai dažnai aptraukia batus, jeigu jie guli kur drėgnioje vietoje, gadina šilkinis rubus, įlenda net ir užkištą atramentnyčion ar užrištą puodelin su konfiturais.

Norint šiek-tiek nuo pelėsių apsiginti reikia žiūrėti, kad niekur triobose nebutų drėgmės, — mat be drėgmės, — be vandens, ir jie negali apsieiti. — P. A.

„Gyvenimas lietuviškų kunigų Amerikoje“. Tokią knygą nori išleisti „Teisybės Jieškotojų“ draugystė. Dėlei to ji užprašo

prisiųsti pagal žemiaus padėtą adresą žinias apie darbus kunigų, kurie į Ameriką išsikraustė iš Lietuvos. Prašo prisiųsti vieninteliai tik tikras žinias kaip apie gerus, taip ir apie blogus tų kunigų darbus. Knygutė busiant atspausdinta lietuviškai, angliškai, prancūziškai ir vokiškai. Adresas: Mr. M. Wirszewitz, 157 W. 14-th Street. Chicago Ill.

Pačtas Rosijoje. Redakcija „Ukininko“ jau ne kartą gavo sugrąžintus iš Rosijos lietuviškus laikraščius, siųstus uždarytose kopertose. Kupertai paprastai buna atplėšti pačtų viršininkų, kuriems prisakyta vyriausybės žiūrėti, kad per pačtą neitų draudžiami valdžios raštai. Ant sugrąžintų kopertų vis esti maskoliškai parašyta, kad prašo spaudintus dalykus siųsti tik per cenzūrą.

Dabar vėl žandarai suėmę koki-nors lietuvių tuojaus eina ant pačtos ir reikalauja, kad visos gromatos suimtojo butų žandarams atiduodamos. Pačtų viršininkai klausio žandarų paliepiamų, nors pagal įstatymus pačto viršininkas gali tik tada atiduoti svetimą laišką žandarams, jeigu yr ant to paliepiamas ministerio vidaus dalykų. Tai-gi už atidavimą laiškų žandarams be ministerio paliepimo galima ir reikalinga yra skųstis ant pačto viršininko.

Patėmyta teipos-gi yra, kad laiškai nekurių lietuvių-intelligentų net į Maskvą keliauja, kur matomai juos neženkliai išreviduoja ir atgalios persiunčia adresatams. Bet laiškas užpečėtytas ir ant storos popieros rašytas yr daug sunkiaus išimti neženkliai, nėg rašytas ant gležnos ir neužpečėtytoje kupertoje.

Atsargiaus, vyrai, su Rosijos pačtu!

Atsakymai.

K. B. Grybui. Žinia tinka. Rašykite daugiau. **Sapaliui Žvakei.** Apie valsciaus sueiga labai mums tinka. Kitą žinią kito plačiau ir ankščiau parašytą gavome.

P. A. „Nanseno kelionė“ gavome.

G-as. „Lisnikai“ gavome.

Jonui iš P. „Nusidėjėliai“ gauta. „Njukestelio kuopa“ nė į „Varpą“, nė į „U-ką“ netinka. Siunčiam į Amerika. **Rašytojui „Dezinfekcijos“.** Tas straipsnis reik permainyt į korespondenciją, tada tiks.

M. Oskanagiui. Už žinias labai dėkui, prašom tik rašyt daugiau.

Atskaita Rygos Lietuvių Pašalpos Draugystės už 1897 m.)*

Ateiga:

1/13 dieną sausio mėnesio šios atskaitos metų buvo:

Atliekamo kapitalo procen. popier.	646 r. 15 k.
Isleidimo kapitalo procent. popier.	1795 r. 49 k.
pinigais.	417 r. 28 k.
1897 m. iėjo:	
Įsirašymo mokesčių	114 r.
Kasmetinių sąnarių mokesčių	1454 r. 40 k.

*) Versta iš laikraščio *Лифлянде. Гукри. Вѣдомости.*

Mokesčių ant palaidojimų	1006 r. 70 k.
Aukų	11 r. 5 k.
Nuo pasilinksiminimų	748 r. 65 k.
Procentų nuo kapitalų	22 r. 87 k.
Nuo pardavimo apsisikaitymo knygučių ir sąnarių laiškelių —	52 r.
Užstatyta kasieriaus	100 r.

Viso labo procent. popierose pinigais 2541 r. 64 k.
3826 r. 95 k.

Išieiga:

Pašalpos ant palaidojimų vyrų	150 r.
moterų	100 r.
vaikų	450 r.
Pašalpos už gydymą vyrų	402 r. 16 k.
Ant įstatymo pasilinksiminimų	431 r. 76 k.
Ant užliakymo vyriausybės dr.	98 r. 50 k.
Ant cancerliarijos	3 r. 75 k.
Ant nusipirkimo ir pataisymo inventoriaus	7 r. 70 k.
Ant parsamdymo buto	115 r. 33 k.
Gerbavos markės, spaudinimas apgarsinimų ir įstatymų draugystė	67 r. 55 k.
Sugrąžinta užstatyti buvusio kasieriaus pinigai	100 r.

1/13 d. sausio 98 m yra atliekamo kapitalo proc. pop. 760 r. 15 k.
Isleidimo kapitalo 3540 r. 49 k.

Iš viso procent. pop. pinigais 4400 r. 64 k.
1967 r. 95 k.

Vertė draugystės turto 450 r.

Sąnarių 330 Gavų pašalpą 56. Numirė 35. Atskaita užtvirtinta 22. vasario 1898 m.

Vyriausybė Draugystės.

Rygoje 2. d. balandžio 98 m.

Motiejus Oskanagis.

Lietuviška Tautiška Biblioteka. Liet. Draugystė „Zelmuo“ 18. balandžio 1898 m. įsteigė po tokiu vardu abelną lietuvišką knygyną, kuriame jau yra 100 suviršum knygų. Per savo tam tikrą atsišaukimą kviečia lietuvius siųsti ten lietuviškas knygas, pagal tokį antrašą: Madame M. K. Giersynska, Quarville (par Santeul) France. Eure-et Loir (Lietuviškai Tautiškai Bibliotekai).

Priminimas.

Guodotinus skaitytojus prašom malonei atleisti, kad šitas Num. pasivelina. Tas atsitiko iš priežasties skyrimo deputatų Prūsų Lietuvoje. Skyrimo rezultatą pranešim sekančiame numeryje. *Lapinas.*

Piningus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją siunčiant, reikia šitoksa adresu padėti:

Herrn Dr. Bruazis, Tilsit (Ostpreussen).

Turinys.

Broliai Lietuviai! — Maskoliai neduoda mums Ukės pagerinti. — Iš boburgio parvažiavus. (užbaiga) — Valsčių reikalai. — Korespondencijos: Kretingos; Naumių; Nuo Šventėnų; Parubežiniai sargai; Diesnos; Padavinio valsčius; Kriechinas; Kretinga; Merkinės miestelis; Iš Vilkauskio: Pilviškiuose; Gžai; Atsargiaus su laiškais; Vilniaus; Suvalkų gub.; Lindvinavas; Ryga; Apie Rygos Pašalpos Draugystę. Visokios žinios. Atsakymai. Atskaita Rygos Lietuvių Pašalpos Draugystės už 1897.